

D. S. HOVINGA, een dichter van het Oldambt

Holland kent Groningen niet, Groningen het Oldambt niet. Dit lot deelt het met het Westerkwartier. Worden er excursies gehouden, moeten vreemdelingen worden rondgeleid, het gaat in de meeste gevallen naar het Hogeland — hoogstwaarschijnlijk omdat dat het gemakkelijkst te bereiken valt van uit het middelpunt van stad en lande: Groningen — of het gaat naar Westerwolde, waar volgens velen meer natuurschoon is. Zonder te kort te doen aan de prachtige natuur, die Westerwolde siert, maar zij die durven beweren, dat Oldambt arm is aan natuurschoon, die kennen Oldambt niet of hebben geen gevoel voor schoonheid. Waar is het, dat de natuur hier anders is. Bijna zou men zeggen: degelijker. Het gaat echter niet om een bos mooi te noemen en een korenland niet. Beiden zijn even mooi, als men het maar zien wil. Een imposant gezicht bieden de uitgestrekte velden het hele jaar door, zowel in het prille voorjaar als in de barre winter, zowel in de helle zomer als in de stille herfst. Mooi is het land van Oldambt, in elke stemming, onder de stralende zonneschijn, zowel als onder zacht-vallende regen. Daarvan het bewijs in het gedicht „Op grietze wegen” door D. S. Hovinga:

*Op grietze weegen
Verloren weegen
Vaalt de reegen
De grietze reegen
De stille weegen
Dei 'k goa verswegen
Gain beweegen
Komt mie tegen
Allain de veegen
De grietze veegen
Van de reegen*

Zij, die ooit met open ogen, gevoelig voor indrukken door de grijze stemming van de regen zijn gegaan, zullen aanvoelen, hoe juist D. S. Hovinga in het eigen Groningse dialect de sfeer heeft weergegeven.

Echte Groninger dichters zijn dun gezaaid. Men kan ze nog op de vingers natellen. Daarom doet het goed eens de aandacht te kunnen vestigen op een dichter als Hovinga, van wie nog geen bundel verscheen, doch die zijn sporen reeds verdiende door het werk, in tijdschriften gepubliceerd en die de dankbaarheid van de Oldambtsters verdient. Al zou het alleen maar zijn om het feit, dat hij recht doet aan ons eigen mooi gewest.

W. J. EELSSEMA.

Waartoe de eenvoudige mens niet in staat is, dat is de dichter als een kostbaar bezit gegeven: de macht om zich te uiten, zich als 't ware te bevrijden door het woord.

D. S. Hovinga kent ook krachtiger uitingen, als in het gedicht „Haarfststörn”, dat opent met:

*De störn speult örgel
In de dom van de boomen
De bloaren stroomen, goan en komen
Onder machtege haand van de wind.*

Iemand, die het Oldambt bezingt, moet echter vroeg of laat tot de polders en de wadden komen. De prachtige polders met hun wonderlijke stemmingen, de wadden met hun tinten, die werkelijk adem-benemend mooi zijn, de rust en de vree, die van een weldoende kracht zijn. In „Uterdiek” geeft Hovinga naast persoonlijke stemmingen iets van dit alles weer.

Het opent met:

*Uterdiek,
reusachteg riek
achter leste pollerdiek.
Wied en zied het kwellerlaand
Waar ik stoa en kiek,
wast het waik aan Dollardkaant
oet zien grietze sliiek.*

En het besluit met:

*Uterdiek,
Mien aiweg riek,
zunder mensenstried . . . . .
Ziegt de wind weer zult en
onner 't wied verwulf, [jachteg
den klopt mie het haart zo
den ben ik miezulf! [krachteg,*

Is er een Groninger, die dit niet verstaat? Het spreekt tot hen allen, zegt dat, wat de gewone mens niet onder woorden kan brengen.

Niet alleen de natuur heeft echter Hovinga's aandacht, hoewel dit onderwerp in vele van zijn gedichten bezongen wordt. Een oude zwerper wordt door hem weergegeven, een vertaling uit het Duits „Rooze op de halde” naar Goethe's gedicht, overtuigt, hoe veel er vaak in het Gronings dialect kan worden uitgedrukt wanneer niet slaafs de oorspronkelijke tekst wordt gevolgd:

*Zag 'n jong 'n rooze stoan
Rooze op de haaide.
Nog zoo jong, in 't opengoan
Nog zo frisch, mit daauw bedoan
Bloum en bloaden baaide
Rooze, rooze, rooze rood,
Rooze op de haaide.*

Hovinga ging nog verder, herdichtte in ons dialect een gedeelte uit Gezang 160. Dit opent perspectieven. Er is een Friese vertaling van de Bijbel. Zou dat ook niet mogelijk zijn voor het Gronings? Jelte Dijkstra heeft het destijds geprobeerd, legde het echter eerst ter zijde. Zijn overlijden verhinderde het verwezenlijken van het plan. Zou het alsnog niet mogelijk zijn? Dat het kan in het dialect van Groningen bewees Hovinga met het gedeelte uit Gezang 160.

Zoals Jan Boer in zijn bundel „Vonken van 't verleden” tot de legenden van ons gewest kwam, zo kwam ook Hovinga op dit terrein met zijn „Roggemouer”, dat besluit met het stemmingsvolle:

*'t Kind vuilt 't onhail komen,
Bloumen vaalen heur oet haand,
Het koorn begunt te swaaien,
't Is duuster op het laand.
Om 't kind slagt 't wief heur handen
En zit 't deur 't koren mit;
„De rogg'mouer” broest het koren,
„Dei onder d'oaren zit”.
De wind soest deur de rogge,
Dat golft nog as 'n zee.
Doarboven aan hoge lochtdak
Schoot 'n steern van zien stee”.*

